

## **Stav úprav v oblasti posuzování zdravotní způsobilosti v souvislosti s přijetím nové branné legislativy, ve vztahu k Aktivním zálohám (AZ).**

Uvedená oblast byla diskutována na červnovém shromáždění NGŠ AČR. Z diskuse vyplynul jednoznačný závěr, že v době bezpečnostních rizik bojující Ukrajiny, destabilizace Evropy v důsledku uprchlické krize, bojů s Islámským státem, možných teroristických útoků a dalších závažných bezpečnostních rizik, nebude možné obhájit odborný postoj k trvání na zdravotní způsobilosti v rámci doplňování AČR a navyšování počtů AZ jak bylo doposud zvykem v profesionální AČR. V kontextu s uvedeným problémem je nutné přehodnotit procedury i obsah zdravotního posuzování uchazečů při nábořech do AČR, ať se jedná o jakoukoliv skupinu, tedy včetně VzP.

**Pro názornost jsou dále uvedeny současné a projednávané zdravotní klasifikace:**

**Schopen (značka A)** se stanoví občanům při odvodním řízení, uchazečům a vojákům při zjištění zdravotního stavu, který dovoluje vykonávat vojenskou činnou službu bez omezení, s výjimkou některých speciálních vojenských odborností, které mají vymezené požadavky na tělesnou výšku a hmotnost nebo kladou zvýšené nároky na zdravotní stav,

**Schopen, ne pro I, II, III (značka BI, BII, BIII)** se stanoví občanům při odvodním řízení, uchazečům, mužstvu a poddůstojníkům při zjištění zdravotního stavu, který umožňuje běžnou pracovní aktivitu a dovoluje vykonávat vojenskou činnou službu kromě vojenských odborností a funkcí, které vyžadují zvýšené nároky na fyzickou zdatnost (BI), duševní činnost a intelektové kvality (BII) a přesnost a pohotovost smyslových orgánů (BIII). Zdravotní klasifikace "Schopen, ne pro I, II, III" může být stanovena v různých kombinacích nebo i v rozsahu všech 3 skupin omezení současně. Zdravotní klasifikace "Schopen, ne pro I, II, III" vylučuje výkon vojenské činné služby v některých speciálních odbornostech, které jsou označeny arabskými číslicemi 1 až 6.

**Schopen s omezením (značka C)** se stanoví vojákům z povolání a vojákům v aktivní záloze při zjištění zdravotního stavu, který dovoluje vykonávat vojenskou činnou službu u všech druhů vojsk a služeb, ale omezuje zařazení na některé funkce a vyžaduje občasně poskytování krátkodobých úlev anebo dlouhodobých, ale méně podstatných úlev v plnění služebních povinností. Tato zdravotní klasifikace se stanoví vždy na omezenou dobu v rozmezí od 12 do 60 měsíců. Tato doba je dána předpokládaným vývojem zdravotního stavu. Uchazeče s touto zdravotní klasifikací nelze povolat do služebního poměru vojáka z povolání. Při stanovení této zdravotní klasifikace při přezkumném řízení u vojáků v činné službě se vždy stanoví rozsah tělesné přípravy (řízená tělovýchova podle skupiny chorob, schopnost - pokud je), dále se zúčastňovat tělesné přípravy, včetně přezkoušení.

**Neschopen (značka D)** se stanoví občanům při odvodním řízení, uchazečům a vojákům, jejichž zdravotní stav nedovoluje déle než 12 měsíců, nebo trvale vykonávat vojenskou činnou službu. Dále se tato zdravotní klasifikace stanoví vojákům ve výcviku čekatelů, jejichž zdravotní stav nedovoluje nepřetržitě vykonávat vojenskou činnou službu po dobu delší než 6 týdnů a není předpoklad jeho úpravy před skončením výcviku čekatelů.

**Novela vyhlášky nově připouští kategorii Z**

**Schopen pro službu ve zvláštním režimu (značka Z)** se stanoví na základě rozhodnutí Ústřední vojenské lékařské komise Ministerstva obrany občanům při odvodním řízení, uchazečům

**a vojákům z povolání při zjištění zdravotního stavu, který odpovídá zdravotní klasifikaci BI, BIII, zdravotní klasifikaci C, případně zdravotní klasifikaci D na základě výjimky, ale tento stav umožňuje vykonávat vojenskou činnou službu za zvláštních podmínek a úlev.** Do této zdravotní klasifikace mohou být zařazeni příslušníci vybraných složek ozbrojených sil a osoby nezbytné pro zabezpečení obrany státu (*potřebu potvrzuje Ministr obrany*). Zdravotní klasifikace "Schopen pro službu ve zvláštním režimu (značka Z)" určuje schopnost pouze ve zvláštním režimu. Zdravotní klasifikace Z se stanoví vždy na omezenou dobu v rozmezí od 12 do 60 měsíců. Doba je dána předpokládaným vývojem zdravotního stavu.

**K návrhu zdravotní klasifikace Z t. č. probíhá vnitřní připomínkové řízení ze strany hlavních odborníků jednotlivých oborů vojenského zdravotnictví. Hlavním cílem je zajištění shodného postoje k posuzování nemocí a vad v novém zorném úhlu – požadavku řešícím stávající situaci doplňování kategorií vojáků a požadovaných (chybějících) specialistů.**

#### **Harmonogram prací Integrovaného pracovního týmu (do 31. 10. 2015):**

V přiděleném časovém intervalu přehodnotit seznam nemocí a vad hlavními odborníky VZdrSl. Dořešit procedurální otázky posuzování zdravotní způsobilosti AZ v rámci Pracovní skupiny (SRPS MO). Připravit a zahájit školicí akce lékařů na Centrech zdravotních služeb a ve stálých vojenských nemocnicích k problematice nového posuzování.

Zde je nutné podotknout, že proces doplňování OS musí, kromě pružnosti v posouzení zdravotního stavu ve vztahu k vykonávané služební činnosti posuzovaného uchazeče a zájmu ozbrojených sil (velitele organizačních celků) současně zajistit taková kritéria výběru, aby eliminovala zejména osoby emočně labilní, osoby predisponované k selhání v zátěžových situacích, osoby se subnormní úrovní inteligence a poznávacích schopností, osoby s návykovými tendencemi, osoby s poruchou osobnosti a osoby s případnými rizikovými kombinacemi těchto faktorů.

Definitivní varianta navržených úprav Vyhlášky č.103/2005 Sb., o zdravotní způsobilosti k vojenské činné službě se odvíjí od finální podoby branné legislativy a zahrnuje následující varianty a jejich kombinace:

- Var 1) u AZ a vojáků připustit snížení zdravotní klasifikace i mimo úroveň BI, BII, BIII. V příloze č. 1 k Vyhl. č.103/2005Sb. odstranit rozdělení občanů v odvodním řízení, uchazečů o VZP, VZP, AZ sloučit sloupce I a II (sloučení zdravotní klasifikace).
- Var 2) pro dobrovolníky v AČR stanovit zdravotní klasifikace „A“, „B“, „C“ a u některých onemocnění uvedených v „D“ tuto klasifikaci zmírnit či zkrátit.
- Var 3) vytvořit zvláštní klasifikaci „Z“, která by mohla případně zahrnout „C“ i některé stavy charakterizované jako „D“ – zde aktuálně probíhá revize cestou hl. odborníků Vojenské zdravotnické služby a primářů oddělení VN a ÚLZ.
- Var. 4) zohlednit specifika služby viz požadavek VZ pro experty, nebo požadavek SOC MO na nábor civilistů specialistů jinak zdravotně nezpůsobilých, nebo ponechání ve službě VzP, např. po těžkém ztrátovém úrazu vzniklém při výkonu služby (ať již v ZO nebo na území ČR).

Novela vyhlášky nevylučuje ani výjimečnou možnost zařazení zájmových osob v režimu změněné pracovní schopnosti za předpokladu mimořádně upravených pracovních podmínek. (V době krize se pravděpodobně nebude hledět na zvláštní úpravy pracovních podmínek.)

*Závěrem svého vystoupení bych Vám rád poděkoval za pozornost a za pochopení komplexnosti připravované změny. Jménem Integrovaného pracovního týmu k novelizaci Vyhl. č. 103/2005Sb. si dovolím, a nejen z odborného hlediska, nedoporučit jakoukoli z forem generálního pardonu, pokud jde o posuzování zdravotního stavu. Došlo by sice k (až absolutnímu) zjednodušení na vstupu a vyhláška by pravděpodobně byla velmi stručná, například „V rámci náboru do AZ je možné přijmout všechny motivované občany ČR“. Při tomto přístupu by se však i tak narazilo na posudková kritéria srovnatelných civilních profesí a zejména, na následující rizika:*

- zvýšení zdravotních pozátěžových obtíží příslušníků AZ
- riziko selhání při nasazení
- problematiku spojenou s pravděpodobným odškodňováním propuštěných ze zdravotních důvodů podle původní Vyhl. č. 103/2005 Sb.
- kapacitní možnosti doplňování AZ, bonus programy ve zdravotní oblasti

Novela vyhlášky ve všech zvažovaných podobách představuje - snížením míry odborné záštity - zvýšení odpovědnosti velitelských orgánů.